

**(E) برخه: د میوو او مغز لرونکو د
حاصل اخستل**

لومړی لوست: د انګور تولید یا محصول

اصطلاح گاني

Berry د انگور دانه

Bud break د جواني خلاصيدل

Fruit set د ميوي بنسكاره كيدل

Veraison د انگور داني رنگ تغير

- د انگور نبات له زرگونو کلونو څخه را په
دیکخوا کښت او کرل شوی دی او د یوه مهم
نبات په توګه د انسان په رشد او انکشاف کې
شمیرل کېږي.

— انگور په اصل کې له ترکی هیواد نه منشا اخسته
ده چې اته زره کاله دمخه تاریخي قدامت لري.

- پخوانیو مصریانو او یونانیانو انگور د تازې میو
لپاره او همدارنګه د شرابو لپاره کښت کاوه.

- د انگور تولید او کورني کیدل (اهلي کیدل) وروسته
شمالي افریقي، اروپا او شمالي امریکا ته پراخوالی
پیدا کړی دی.

• د بوتانيکي پلوه انگور يوه غوښته لرونکي (berry) میوه ده او په تاکنونو کې د څو کلونو (perennial) لپاره راتوکيږي.

– غوښینه میوه (berry) له هغې میوې څخه عبارت ده چې د جوس لرونکی وي او د هغې د غوښین پوښ پواسطه پوښل شوي وي.

– د انگور تاک د ۶ نه تر ۳۰۰ پوري خوشي وي.

– انگور مختلف رنگونه لري لکه قرمزي (crimson)، تور. تور آبي، زير، شين او گلابي.

• د انگور میوه په زیاتو برخو کې تر استفادې لاندې نیول کېږي چې
ځنې یې له لاندې ډول سره دي:

» جوس

» شراب

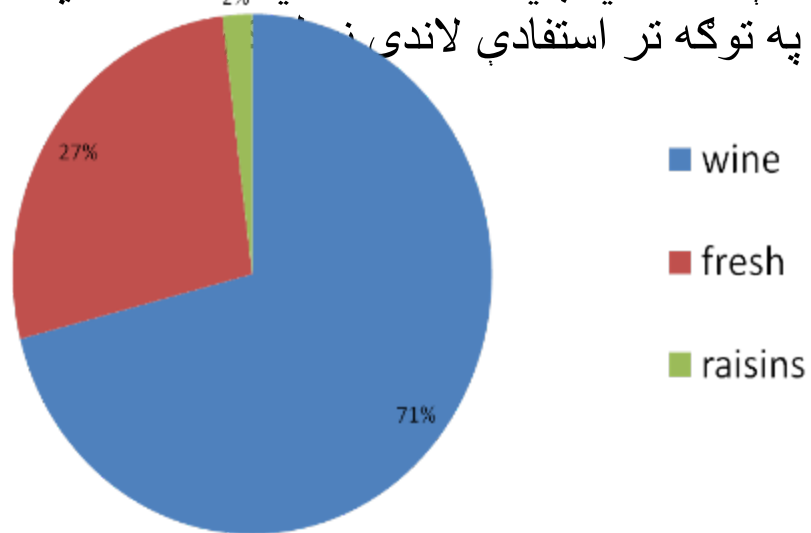
» کشمش

» سرکه

» د انگور د دانې غوړي

» مربا

» تقریباً ۷۱ فیصده د انگور تولید په نړۍ کې د شرابو لپاره په کار وړل
کېږي، په داسې حال کې چې ۲۷ فیصده یې د تازه میوي او ۲ فیصده یې د
وچې میوي په توګه تر استفادې لاندې نیول کېږي.

- د انگور میوه په تاکی د خو کلونو لپاره رشد او نمو کوي او د هغې د نمو دوران د پسرلی فصل په لومړیو کی پیل کیږي.

– د هغې لومړی مرحله د جواني د خلاصیدلو (bud break) نه عبارت ده.

- وړي جواني په تاکنونو باندي پرسوب کوي چي بالاخره د پسرلی په لومړیو کی گل یا پانه له همدې جواني څخه نمو کوي، البته د انگور د نوعې په پام کی نیولو سره او همدارنگه د منطقي او اقلیم په پام کی نیولو سره.

- هغه انرژي چي جواني د خلاصیدلو لپاره ورته ضرورت لري هغه انرژي نه عبارت ده چي د تیر شوي کال په نمو کی په تاکی زیرمه شوي وي.

- ډیر وخت نه تیریري چي کوچنی پاني نمو کوي او د فوتوسنتیزیس (photosynthesis) د عملې لپاره اسانتیا رامنځته کوي.

- هر کله چي پاني په کامله توگه تشکیل شوي، له هغې نه وروسته گل کيدل پيل کيږي.
- البته دا عمل د نوعي او حرارت درجې پوري اړه لري، گل ورکول دوه يا درې مياشتې د جواني خلاصيدو نه وروسته واقع کيږي.
- گل ورکول هغه وخت پيل کيږي چي د حرارت منحنی درجه د ورځي ۱۵ نه تر ۲۰ سانتي گيراد درجې پوري وي.
- له څو مياشتو څخه وروسته خوشي تشکیل کيږي، گلونه غټيږي او د ليدلو وړ کيږي.

« د دې مرحلې په جريان كې، گرده افشاني (pollination) او القاح (fertilization) واقع كيږي او د انگور ميوې هر دانه له يو نه تر څلورو پوري تخمونه توليدوي.

« انگور د كامل گل لرونكي وي يعني دواړه برخې نارينه او بنځينه يې لرونكي وي او كولى شي خپل ځان په خپله گرده افشاني كړي.

« له يوه گل نه بل گل ته د گردې پاشل (Cross pollination) هم د انگور دوه نوعو په منځ كې ممكن دي او همدا دليل دى چې انگور په نړيواله سطحه پراخوالى پيدا كړى دى.

- » له دي څخه وروسته چې القاح (fertilization) واقع شي د ميوې معلوميدل (**Fruit set**)، پس د انگور ميوه بنسټه کيږي او د انگور داني غټيږي.
- » له دي څخه وروسته چې القاح (fertilization) واقع شي د ميوې معلوميدل (**Fruit set**)، پس د انگور ميوه بنسټه کيږي او د انگور داني غټيږي.
- » د ميوې معلوميدل له اقليم او نوعې سره تړاو لري، ولي عموماً انگور د مې په مياشت کې بنسټه کيږي.
- » هو! همدا تکی د انگور د ژوند احتمالي اندازې د انگور د محصولاتو په ټاکنه کې معلومي.
- » ولي د انگور نهايي محصولاتو اندازه اقليم او د ټاکنو سلامتيا ټاکي او معلومي يي.
- » بنسټه رطوبت، د حرارت لوړه درجه او د اوبو فشار هغه عوامل او فکتورونه دي چې د القاح شوو گلونو شمير په جدي توگه کموي.

• د انگور په ژوندانه کې د رشد او نمو اخري مرحله د veraison په نامه سره یادېږي.

– Veraison یوه فرانسوي کلمه ده چې د انگور د دانې رنگ تشریح کوي.

– په دې مرحله کې انگور په ډیر کمې اندازې سره قند لري ولي د زیاتو عضوي اسیدونو (organic acids) لرونکی وي.

– هرکله چې د انگور دانې رنگ تغیر وکړ، پس انگور په نیمایي اندازې سره پخېږي او د هغې د پخیدو پروسه پیل کېږي.

» دا عمل د ۴۰ نه تر ۵۰ ورځو وروسته د میوي له معلومیدو نه واقع کېږي.

- » د انگور داني له تکميل کيدلو نه وروسته د هغې قندونه په نرميدو پيل کوي.
- » له veraison څخه وروسته په شپږ ورځو کې د انگور داني په تيزۍ سره نمو کوي.
- » د رنگ تغير (Veraison) همزمان د انگور په ټولو خوشو کې واقع کېږي.
- » د انگور داني کومې چې د تاک بيرون لورې ته دي او د لمر په وړاندې ځای لري لومړۍ له ټولو د رنگ تغير مرحلې (veraison) ته ننوځي.
- » د رنگ تغير په برخه کې لوی فکتورونه او عوامل د اوبو له کمې او د چتر د ادارې نشتوالی نه عبارت دی يعني " د پاڼو نسبت ميوې ته "

A. ددی مرحلې له تکمیل څخه وروسته، د انگور میوي حاصل اخستل پیل کيږي او انگور د پراسس لپاره ترڅو په فرعي تولیداتو بدل شي، آماده کيږي.

- د تاکنونو لپاره وړاندیز شوي ساحې تهيه او آماده کول مهم دي. د ساحې آماده کول د کښت نه يو کال دمخه پيل کيږي. د خاوري ازمایښت (soil test) بايد د کښت له فصل نه يو کال مخکې سرته ورسيزي ترڅو د خاوري د پي ايچ pH، چوني او د هغي د سرو(کود) د اړتياوو په برخه کي معلومات په لاس راوړل شي.

- په هغه وخت کي چي د خاوري پي له ۵،۵ نه ښکته وي پس زراعتي کلسيم کاربونيټ (limestone) استعمال کړي ترڅو چي د پي ايچ pH اندازه غوښتل شوي حالت (5.5 به 6.8) ته ورسيري.

– د کلسيم کاربونيټ (limestone) استعمال بايد د کښت کولو څخه د مخه صورت ونيسي ترڅو خاوره کي ښه حل شي.

– د هغو خاورو لپاره چي د هغي د تيزابيت اندازه زياته وي، ژوره قولبه کول او کلسيم کاربنات (limestone) سپارښتنه کيري.

« د خاور ازمایښت د سري ورکولو په وخت او هم د تاکنونو د لومړی کال د اړتیاوو لپاره هم معلومات وړاندې کوي.

« حیواني سره، که چیري شتون ولري نو د مني فصل څخه دي مخکې دا چي په پسرلی کي تاک کرل کیري، استعمال شي.

« د غوا یا اسپ د سري مناسبه اندازه د ۹ نه تر ۱۱ متریک ټن پوري د ۰،۵ هکتار یا ۲۲ نه تر ۳۴ کیلوگرامه په هر ۹ متر مربع ځمکه کي ده.

- د ساحې آماده کول د کښت او کرنې څخه مخکې شامل دي په هموارولو، نم ویستلو (که چیرې ورته اړتیا وي) سره ورکول او د خاورې تعدیل کول دي(د خاورې له ازمايښت څخه وروسته)
- په دي مرحله کې دهکانان باید چې په جدي توګه خپله پاملرنه د هرزه ګیاوو په برخه کې ولري.
- خو نوعه د هرزه ګیاوو وژونکي(herbicides) چې موثر او حفاظتي دي شتون لري چې د هرزه ګیاوو د کنترول لپاره د خاورې د آماده کولو په وخت کې استعمالیږي، ولي په یاد باید ولرو چې دا هرزه ګیاو وژونکي د تاک له کښت او کرنې څخه وروسته تر استفادې لاندې نه نیول کیږي.
- په هغه صورت کې چې امکان ولري، د هغې ساحې له ټاکنې نه مخنیوی وکړئ کومه چې د هرزه ګیاوو د تهاجم لاندې وي، تردې پورې چې دا هرزه ګیاوي په موثره توګه له بېښه ویستل شوي نه وي.

● په هغه صورت کي چي ساحه د نم ويستلو له پلوره د ستونزو لرونکي وي يا هغه ساحه وي چي زيم ولري، پس د کښت او کرنې نه مخکي د اوبو مجرا گاني او د هغي نم ويستل تنظيم کړي.

– که چيري د نظر لاندې ساحه چمن لرونکي او له هرزه گياوو څخه خالي وي، پس د ساحي د توپوگرافي په پام کي نيولو سره د کرنې لپاره دوه لاري شتون لري.

» که چيري وړانديز شوی تاکستان د تپي په لمنه کي وي او يا هم په مايل لرونکي ځمکه کي وي او کنگاليدنه د ځمکي د کتني وړ موضوع وي، پس سيستماتيک حشره وژونکي په مني کي په داسي حال کي چي گياوي په فعال ډول سره نمو کوي، استعماليدلی شي

- » گیاه وژونکی (Herbicide) د قطار ساحي ته چيرته چي تاکونه کرل کيږي، استعمالیږي.
- » د قطارونو منخ په چمن لرونکی شکل سره باقي پاتي کيږي.
- » په منی یا هم د پسرلی په لومړیو کی دا قطارونه قولبه کيږي ترڅو چي چمنونه او د حُمکي پوښونه له منخه لار شي او خاوره شه زراعتي تهیه کرل شي.

a. په هغه صورت کي چي وړانديز شوي تاکستان په نسبتي سطحه او يا هم لبري مايلي ځمکه کي قرار ولري، پس په داسي وضعيت کي د خاوري تخريب او کنگاليدنه يو جدي ستونزه ده، په داسي حال کي چي د آهک (lime) استعمال لازم وي، پس ساحه بايد چي په مني کي قولبه شي او نبات په ژمي کي په هغي کي کبنت کرل شي ترڅو چونه په بڼه توگه حل شوي وي.

» د قولبي څخه يوه اونی مخکي سيستماتيک هرزه وژونکي (سيستماتيک هربيسايد) استعمال کړي ترڅو چي ريښي د رشد په حالت کي د ځمکي لاندې (rhizomes) هرزه گياوو ساقي د څو کلونو لپاره له منځه يوړل شي .

» اکثره علف که چيري د اگست مياشتي په نيمايي کي او دسپتمبر مياشتي په نيمايي کي کښت کړل شي ډير ښه ځای په ځای کيري.

» د ۱۵ کيلوگرامه حقيقي نايټروجن استعمال په ۴، ۰ هکتاره ځمکه کي البته د نبات د کښت په وخت کي کيدلی شي چي د نبات رشد مست کړي.

- د خاوري نهايي آماده كول او تهيه كول بايد د پسرلی په لومړيو کي هر کله چي خاوره د کار کولو لپاره آماده وي، عملي کرل شي، دا به غوره وي ترڅو چي د مارچ او په اخر او د اپريل مياشتي په لومړيو کي صورت ونيسي.

– د ځمکي له قولبه کولو څخه وروسته ځمکه ماله کړئ او غوښتل شوي سره دتاکونو د ځای په ځای کولو څخه مخکي استعمال کړئ.

– که چيري د ځمکي آماده کول د پسرلی په لومړيو کي مصلحت وي، دا کار بايد د خاوري د کالمي وچيدني مخکي نه بايد چي عملي شي.

– که چيري په خاوره کي ډير زيات زيات زراعتي کار او اوبه ورکول صورت ونيسي، پس د آماده کيدلو گټي له منځه لاړي شي او د خاوري جوړونکي به صدمه وگوري

● تاکستان باید په داسې شکل سره ډیزاین کړل شي چي لاندې موخي يا هدفونه پري حاصل شي:

- د خاوري له کنګاليدني نه مخنيوي وشي (يو ډير مهم هدف يا موخه ده).
- د ځمکې ساحه په اقتصادي توګه تر استفادې لاندې ونيول شي.
- د تاک حاصل ورکول په غوښتل شوي حد سره وي.
- وسيلي په موثره توګه وکيدلی شي په تاکستان کي کار وکړی شي.
- د تاک د عملي کړنو اداره په درسته توګه په هغې کي صورت ونيولی شي.

● د تاڪستان قطارونه بايد چي مستقيم او نيغ وي ترڅو چي شبڪي قوي او استواره وي.

– په ميلان لرونكي ځمڪه باندي، قطارونه بايد چي له يوه لوري د سلوب (slope) په مقابل كي له يو لوي نه بل لوري ته په عمودي شكل سره په مستقيم خط (perpendicular) باندي قرار ولري .

– كه چيري لازم وي تاڪستان بايد په بلاكونو وويشل شي ترڅو چي د ځنيو فشارونو په وړاندي تاب ولري.

– په هغه صورت كي چي د خاوري ڪنگاليدنه شتون ونه لري، پس دا به غوره وي چي قطارونه له شمال نه د جنوب په استقامت جوړل ڪړل شي.

» دا نوعه لوری انتخابول (orientation) د
روبننایي مساوي ویشل د تاکستان په چتر کي
برابروي او د حاصل ورکولو کي بهبود
ورکوي او د انگور د داني په کیفیت کي عمده
رول لوبوي.

» د وړاندیز شوي تاکستان په جوړولو سره د
قطارونو په منځ کي فاصله، د شبکي سیستم او
وسایل کوم چي په تاکستان کي کاريري، یو له
بل سره تړاو لري.

» د قطارونو په منح کي فاصله پريښودل د ۲،۷ نه تر ۳ مترو پوري عامه ده چي عموماً دا کار درست دی، ولي د ۳،۳ نه تر ۳،۷ پوري فاصله پريښودل د قطارونو په منح کي بنيادي د آرايشي سيستمونو (training systems) د ویش لپاره د يوه تاک په برخه کي ضرور وي. (مثلاً په جينوا کي).

» د ۲،۴ مترو په اندازه فاصل پريښودل د وړوکی تاکستان د قطارونو په منح کي رضایت بخښونکی دي، ولي د تجارتي عملياتو لپاره دا اندازه ډيره بندي لاسی ده.

» عموماً، په هره اندازه چي د قطارونو په منح کي فاصله زياتوالی پيدا کوي، نو حاصل يي په يو هکتار ځمکه کي کموالی پيدا کوي.

» د تاکنونو په منح کي فاصله په اندازه د ۲،۴ مترو انټروال سره د حاصل د منځي حد د شرايطو لپاره رضایت بڅبنونکي ثابت شوي دي.

» هرڅومره چي فاصله سره نژدې وي نو په خاصو شرايطو کي حاصل لوړ وي.

» د انگور ځني کلتوارونه چي ضعيفه نمو لري، مثلاً دلاور (Delaware)، ځني فرانسوي (Chambourcin او Seyval) دوه رڼه، ځني د شرابو تاک نوعي (vinifera) بنایي نسبت Concord ته يو له بل سره نژدې وکرل شي.

» په عمومي توگه له هغه تاکستان څخه په لوړه کچه حاصل په لاس راغلی چي د ۱۲۰۰ تاکنونو لرونکی په يو هکتار ځمکه کي وو.

- » د دي لپاره چي دا قطارونه نيغ او عادي جوړ شوي وي، پس د پيل يا مستقيم خط يوه نكته د مزرعي په حاشيه كي چوره كړئ.
- » د پيل او پای په دواړو تكو كي دي خط وويستل شي لرگی په كي نصب كړل شي.
- » په عمومي توگه، دا لرگي د غوښتل شوو فاصلو په نظر كي نيولو سره خای په خای كيږي ترڅو چي قطارونو سره د استقامت بندي په برخه كي مرسته وكړي.
- » له يوه لرگی نه بل لرگی ته د ليدني له مخي كولي شو اضافي لرگی هم د خط په اوږدو كي خای په خای كړو.
- » يو ماهر كس كولي شي چي د تراكتور پواسطه د مستقيم خط په امتداد مخكي د رسم ويستلو څخه سرته ورسوي او د انگورو د قطارونو لپاره لومړني لختي يا ويالي برابري كړي.

- » مختلفي تگلاري شتون لري ترڅو چي قطارونه په موازي توگه له لومړي خط سره يا لومړي قطار سره ايجاد کړل شي.
- » يوه ساده لاره دا ده چي عمودي خط په مستقيم خط (perpendicular) باندې هر يو قطار رامنځته شي.
- » لومړي يو لړگي په اندازه د ۹ مترو د قطار د انجام څخه وړاندې نصب کړي.
- » وروسته يو لړگي د ۱۲ مترو په اندازه د لومړي خط (baseline) له انجام نه وړاندې په فرضي عمودي خط باندې نصب کړي.
- » د ۹ او ۱۲ مترو په منځ کي د زاوي فاصله اندازه کړي.

» که چیري فاصله ۱۵ متره وه، پس فرضي خط درست دي او د لیدني پواسطه پراخوالی پیداکوي.

» که چیري داسي نه وي، پس د ۱۲ مترو بنودونکی ته حرکت ورکړی، د ۹ نښاني ته حرکت مه ورکوی ترڅو چي د لرگیو منح کی فاصله ۱۵ متره شي.

» لرگی د دوهمې اندازې په اساس په درستو انټروالونو سره ورته حرکت ورکولی شی ترڅو چي پیل او پای د قطار مشخصه کړل شي.

» دا پروسیجر به څو ځلی تکرار شي ترڅو چي د غوښتل شوو قطارونو شمیر په نښه شي.

- » يوه خاده په غوښتل شوي انټروال اندازې سره د تاكونو په منځ كې په كار وړل كيدلى شي ترڅو چې د تاكونو په منځ كې فاصله د كښت او كرنې په وخت كې وښودل شي.
- » هرڅومره چې د هغه ځنځير په كار وړل چې د رهبرۍ نښانې په انټروالونو كې ولري، نو ډير زيات دقيق ثابت كيږي.
- » دا مهمه ده ترڅو چې د قطارونو په انجام كې كافي فاصله د كښت لپاره د ماشين الاتو پواسطه پرېښودل شي.
- » د هر يو ټاكستان په پاى كې كه چيري ځمكه په اندازه د ۶، ۷ نه تر ۹ پورې قولبه شوي نه وي يا ځمكه لوره (headland) باقي پاتې شوي وي، كفايت كوي .
- » د ټاكستان په اطرافو كې د كافي فاصلي پرېښودل هم مهم دي ترڅو چې وسايل په اسانۍ سره حركت وكولى شي.
- » كه چيري قطارونه د شپږو نه تر اوو مترو پورې طول ولري پس خيانونه به تقريباً د ۱۵، ۰ كيلومتر انټروال سره د ټاكستان د تنظيم او اداري لپاره كفايت وكړي.

• حوان تاگونه په کامل اختیاط سره لاس په لاس کړی، ترڅو چي وچ نه شي او د نورو ضررونو نه مخنیوی وشي. مثلاً هغه تاگونه چي نوي له نرسری څخه په لاس راوړل شوي یا نور کبینول شوي دي د دوي په برخه کي باید اختیاط وکړی شي.

— که چيري داسې وي چي تاگونه په ژمني خوب کي یا استراحت (dormant) دوره کي ونه کرل شي، پس دا تاگونه په یوه مناسب حای په مناسبه درجه د حرارت کي چي صفر سانتی گرید ده او نسبي رطوبت یي لوړ وي حای په حای کړی ترڅو چي دهغي د کبنت وخت را ورسیري.

● که چیري مناسبې اسانتیاوي شتون ونه لري، پس تاگونه په ډیر اختیاط سره په موقتي موقیعت (heel-in) کې حای په حای کړی.

- هغه نباتات چې په موقتي توگه (heel-in) حای په حای کیري باید په کندو یا خندقونو کې داسې حای په حای کړل شي چې د نبات پورتنی قسمت پورته حای ونیسي (نبات نیغ وي).
- ریښې د خاورې پواسطه وپوښی او خاوره ښه تخته کړي.
- که چیري خاوره په کافي اندازې سره مرطوبه نه وي، پس د حای په حای شوو تاکنونو لپاره اوبه ورکړي ترڅو چې د ریښو له وچیدو نه مخنیوی وشي.
- تاگونه له دي نه وروسته په مناسب وخت کې دایمي حایونو ته انتقال کړی.

- د تاکونو ریښي د استراحت په حالت کې د دوه نه تر درې ساعتو پورې مخکې له کښت نه په اوبو کې غوټه کړئ. دا عمل د تاکونو د ژوندي پاتې کېدو موډې ته زیاتوالی ورکوي.
  - د پسرلی لومړۍ دانگور د تاکونو د خښولو لپاره یو مناسب وخت دی.
  - د انگور په برخه کې د منی کښت نه سپارښت کېږي. دا چې دا نوعه تاکونه په لوړیدو کې د ژمي له کبله له تکلیف سره مخامخ کېږي.
- که چیرې داسې وي چې تاکونه حتماً په منی کې وکرل شي، پس په اندازه د ۱۰ نه تر ۱۵ سانتي مترو څر پښتي باید په بیخ یا قاعده کې دي شخم ووهل شي. او یا که چیرې هغه ملچ کرل شي ترڅو په دې ترتیب سره تاکونه د ډیرې یخنی په وړاندې او لوړید په مقابل کې ورسره کومک وشي.

● له ريښو څخه بناخونه مه لری کوی، یوازي ماتي شوي برخي او له منځه تللي برخي يي لری کړی.

– ريښي ښه خښي کړی او ډاډمن وسئ چي ريښي د کندي په ټولو برخو کي ښي ویشل شوي دي.

– دا چي د غذايي موادو اکثريت د نبات په ريښو کي زيرمه کيږي نو د ريښو سيستم تر ډيره حده بايد درست او صحيح ځای په ځای کړل.

– په عادي توگه هغه تاگونه چي له تجارتي نرسری څخه پيرودل شوي وي، بناخونه يي پري شوي وي، ولي که چير بناخونه يي پري نه شي، پس هغوي بايد د نی cane پواسطه چي د بناخ پري کولو اله ده بناخونه يي پري کړل شي.

– په هغه وخت چي د تاکنونو ريښي ځای په ځای کيږي او له يوځای نه بل ځای ته وړل کيږي بايد چي رطوبت ولري.

– قلمه شوي تاكونه بايد په كنده يا خندق كي دقلمې له همبست (graft union) سره خوشانتي متره پورته د خاوري له خط نه حای په حای شي او خاوره بايد د رېيني په شاوخوا تخته كرل شي.

» له دي نه وروسته چي خاوره كښيناسته پس د قلمې همبست (graft union) بايد د ۵ نه تر ۷ سانتي مترو پوري د خاوري له خط نه پورته حای په حای شي.

» كه چيري قلمه په ډير ژور ډول سره كښينول شي پس پيونډك (scion) په رېيني ويستلو پيل كوي او د روتستاك مقاومت د phylloxera په وړاندي له منحه ځي.

» غير قلمه شوي تاكونه بايد د زور لرگی له همبست سره او ساقې يا نويو نې (canes) سره د خاوري په خط كي حای په حای شي.

– د کرلو لپاره، مستقیم لښتی په اندازه د ۲۵ نه تر ۳۰ سانتي مترو پوري ژور قولبه کړی.

» داد دا ژوروالی د ریښي لوی سیستم پرته له دي چي ریښي په یوه وړوکی سوری کي متراکمي شي، او ټول شي، په خپل ځان کي ځای په ځای کوي.

» ریښو ته ښه انشار ورکړی او ریښي تر شپږ سانتي مترو پوري د خاوري په مخ (topsoil) وپوښی او خاوره ښه تخته کړی.

» د دي لپاره چي د لښتي له ښویدو نه مو مخنیوی کړي وي پس لښتي باید چي ښه مسطح یا ماله شي.

» په وړو کښت او کروونو کي دا ټول کارونه د لاس پواسطه صورت نیولی شي.

» په تجارتي لویو عملیاتو کي معمولاً د تاکنونو کرل د ماشینونو پواسطه عملي کيږي.

- هرکله چي تاکونه مکمل خبن شو، هغه غوټه چي د هغي نه لاندي ساقه نمو کوي بايد د خاوري له سطحې نه پورته حای ولري.
- » واحده ساقه (single cane) چي له کبنت او کرنې نه وروسته باقي پاتي شوي وي بناخ يي پري کړي ترڅو چي دا دوه يا دري جواني باقي پاتي شي.
- » حني له دهکانانو څخه دي ته ترجيح ورکوي ترڅو چي له پنځو تر شپږو پوري جواني باقي پاتي شي.
- » هرکله چي جواني په اندازه د ۲،۵ سانتي مترو رشد او نمو وکړي پس پرته له دوه جوانو نوري ټولي باقي پاتي قوي جواني پري کړی.
- » دا بناخ پري کول د دوه جوانو په باقي پاتي کيدلو سره نتيجه کيږي چي دا دوه جواني په ساقو (canes) باندي قوي نمو کوي.

– د کښت نه دوه اونۍ وروسته نایتروجن په اندازه د ۵،۴ کیلوگرامو
10-6-4/30.5 متر قطار کي استعمال کری.

» د بیا حل لپاره عین اندازه نایتروجن په کلني توگه د پسرلی په
لومړیو کي د نمو له پیل کولو نه مخکي استعمال کری.

» کیمیاوي کود واحد نبات ته په اندازه د ۵،۴ کیلوگرام هر یو
نبات ته استعمال کیدلی شي.

» خاوره د دريو نه تر پنځو کلونو په منځ کي ازماينت کړی.

» هغه کودونه د گياه وژونکو (herbicides) درملو لرونکي وي بايد چي د انگور تاک ساحه کي استعمال نه کړل شي.

» له ۱۰ نه تر ۱۵ سانتي مترو پوري ملچ (mulch) د هرزه گياوو د کنترول او خاوري درطوبت د ساتني لپاره په کار وړل کيدلی شي.

1. په گران وطن
افغانستان کې د انگور له
سلو نه زیاتي نوعي
شتون لري ولي نومول
شوي نه دي د دي
انگور عامي نوعي
عبارت دي له:

- » د شمالي کشميش يا مميز
- » د سيپتمبر په مياشت کي پخيري.
- » په داخلي شکل سره هم استعماليري او هم خارجي هيوادونو ته صادريري.
- » د شمالي کشميشي انکور په خپل رنگ کي ډير روښانه زير دي.

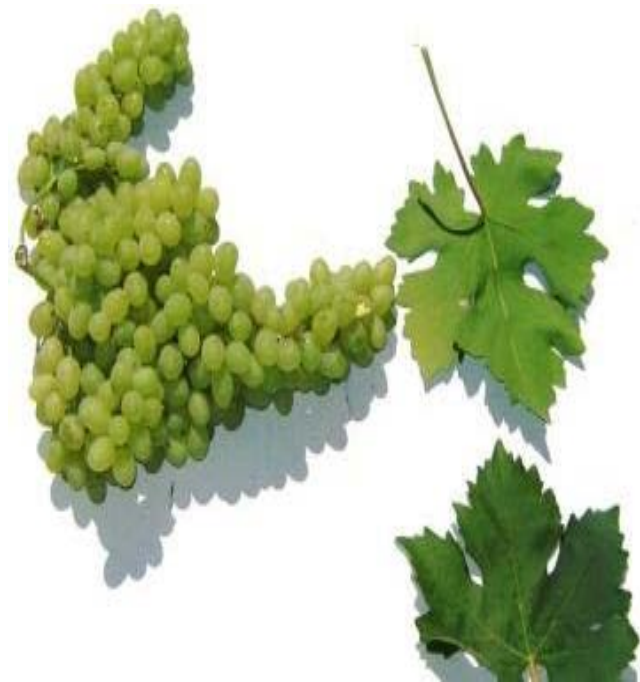
» حسینی عروسی

» د سپټمبر په میاشت کی پخیری.

» په عمومی توگه د هیواد په داخل کی په
مصرف رسیدی.

» دا انکور سپین زیر ته ورته رنگ لری.

- » عسکری (Askari)
- » د اکتوبر په میاشت کې
پخپړي.
- » معمولاً صادرېږي.
- » دا انگور شین زیر رنگ
لري.

» غوله دان

» د سيپتمبر په مياشت كي پخيري.

» په داخلي كي په مصرف رسيري او هم
صادريري.

» شين رنگ لري.

- » سپين منگا (Spen manga)
- » د اکتوبر په مياشت کي پخيري.
- » عموماً تازه په مصرف رسيري.
- » دا انکور په رنگ کي شنه تياره وي.

» نادری (Naderi)

» د سپټمبر د میاشتي په پای کي
پخپري.

» عموماً په تازه شکل په مصرف
رسیږي.

» سور روښانه رنگ لري.

Keshmishi Siah Bedana

ٲور بي ڊانه انگور

Hussaini
حسينى

۱. د تاكستان په تاسيس كولو كې د شبكې يا درابست جوړول پرته له شك نه ډيرو مصارفو ته اړتيا لري، هو داربست (trellis) بايد بڼه قوي وي ترڅو د ميوو دروندوالی تحمل كړي او د بادونو په مقابل كې د ودریدلو مقاومت ولري.

- داربستونه سپری باید قوي وي، د هغې واقعي قیمت د هغې د عمر د خدمت په اساس معلومیدلی شي، نه داچي د داربست فعلي قیمت په دي معني سره د داربست مجموعي قیمت باید د هغې په عمر (کلونو) تقسیم شي چي استفاده تري کيږي.
- د داربست فزیولوژیکی وظیفه دا ده ترڅو چي د انګورو پاني او گلونه د لمر د روښنایي په وړاندې خای ونیسي، په عمومي توګه هرڅومره چي داربست لوړ وي په هماغې اندازې سره يي پاني او گلونه د لمر روښنایي په وړاندې زیات خای نیسي او د تاکستان د حاصل ورکول هم زیات وي.
- د داربست د جوړولو لپاره ترټولو ښه وخت د تاک د نمو لومړی فصل یا هم د نمو د فصل له پیل څخه وروسته پسرلی دی.
- په دي برخه کي وروستوالی کول د حاصل ورکولو وخت وروسته کوي.

- اخري پايي يا سنتي د داربست بايد چي بني ډبلي وي (له ۱۱ نه تر ۱۵ سانتي مترو پوري قطر ولري) او د هغي اوردوالي له ۲،۷ نه تر ۳ مترو پوري وي حكه چي پايه د لنگر نكته ده او همدارنگه وايرونه حمايه كوي.
- كه چيري سنتي لرگيني وي يا فلزي وي بايد د حفاظتي موادو پواسطه د ورسټيدو ضد وپوښل شي.
- د خنيو نوعو ونو خادي په طبيعي شكل سره د خو كلونو لپاره د ورسټيدو په مقابل كي مقاومت لري، چي كيدلى شي د داسي ونو له تيرونو څخه د داربست د پايو لپاره استفاده صورت ونيسي.
- د ستنو ټاكل د دهكانانو پواسطه د مصارفو په نظر كي نيولو سره صورت نيسي.

• پایي يا اخري سنتي تقريباً په اندازه د ۹۱ سانتي مترو په ځمکه کې په حاده زاوي سره چې پورته لوری ته کېږي شوي وي د قطار له استقامت څخه وړاندې نصب کړئ.

– د پایو پورتنی لوری باید کم تر کمه ۱،۸ متره د ځمکې له سطحې نه پورته وي.

» اخري پایي په مختلفو تگلارو سره کلکيږي.

» عامه تگلاره دا ده چې د یو متر په فاصلې سره د پایي لپاره د پیچ ځای پیچ (screw anchor) جوړ شي.

» هغه زاویه چې د لنګر ځای له وایر سره وصلوي باید تقريباً په ۳۴ درجې زاوي سره وي.

» د داربست د ترلو بله لاره دا ده چي له پورته
لوري نه د بنکته لوري په طرف کلکيري.
» په دي طريقه کي لنگر د ۰،۹ نه تر ۱،۲ مترو
پوري په حُمکه کي خبيري.

» د خط پايي په عمومي توگه په طول د
۲،۴ نه تر ۲،۷ مترو پوري پري کيږي
چي کم تر کمه قطر د هغې ۷،۶ متره
وي.

» دا پايي د ۰،۶ نه تر ۰،۷۵ مترو په
ژوروالي يو له بل نه د اوو نه تر اته
مترو په اندازې سره په جلا قطار کي
خای په خای کيږي.

» حقيقي فاصله گذاري د تاک د فاصلي تر
اندازې پوري تراو لري.

- بنه الاستيكي فلزي وایر (-High-tensile strength steel wire) په نویو تاکستانونو کې د هري ورځي لپاره ډیر عام شوي دی.
- د دې وایرونو قوت او دوامداري نسبت متداولو وایرونو ته ډیره زیاته وي.
- دا چې دا وایرونه د قوي او زیات کشش لرونکي (14065 kg/cm) دی، پس باید نسبت عادي وایرونو ته او د برق وایر ته په احتیاط سره لاس په لاس شي.

- » په داسې حال کې چې فلزي وایرونه د لوړ کشش لرونکي دي، نسبت برقي سمونو ته قیمتته دي، ولید دا وایر ډیر دوام کوي او د عمر په حساب استفاده کول تري ډیر اقتصادي هم دي.
- » زنگ و هلي وایرونه کیدلی شي شدیداً تاگونه ضرر مند کړي.
- » فلزي وایر د زیات کشش لرونکي وي باید د برق سیم د دریم کلاس لرونکي وي، او د ۱۱ نه تر ۱۲،۵ پوري ډبل وي، البته ډبلوالی یې ۱۲،۵ نه ډیر زیات تر استفادې لاندې نیول کيږي.
- » د وایر اندازه د هغې موقیعت او د تاکنونو د آرایش د سیستم (training system) پوري تړاو لري.

● د هغه وایر اندازه چي د یو هکتار تاکستان د انګورو لپاره ضروري دی، د قطار په فاصلي، سیم دبلوالی او تاکستان د آرایش تر سیستم پوري اړه لري.

– وایرونه بنایي په مختلفو لارو چارو سره له اخري پایو سره وصل شي.

– د وایرونو لپاره عامه تگلاره دا ده چي وایر یو یا دوه یا څو واري د پایو په چارچاپیره وپیچل شي او وروسته سیم له بعدې پای سره کشش کړل شي.

– وسایل و اسباب ویژهء بخاطر بسته کردن وایرها وجود دارد.

» دا اسباب د وایرونو د محور نه په استفادې سره
د سستیدلو په وخت کې یا کلکیدلو په وخت کې
آسان او ساده کوي.

» په هغه صورت کې چې قوي فلزي وایر د
کششي خاصیت لرونکی وي او استعمال شي،
پس باید د بسته کاری له خاصو وسایلو څخه
کار واخستل شي.

بیا کتنه / لنډیز

- د انګور تاریخچه او سوابق بیان کړی او بحث پری وکړی.
- د انګورو رشد او انکشاف تر بحث لاندې ونیسی.
- د تاک ساحه تهیه او آماده کړی.
- د تاک لپاره تر ټولو غوره ډیزاین او نما وټاکي.
- د تاک آماده کول او د تاک په کرل تر بحث لاندې ونیسی.
- د (trellis) شبکې جوړول تشریح او روښانه کړي .